

Kultuuriministeerium

Teie: 17.04.2025 nr 1-11/467-1

Meie: 12.05.2025 nr 2-3/11-1

Eesti Linnade ja Valdade Liit ei pea võimalikuks kooskõlastada eelnõu, mille tegelik mõju omavalitsustele jääb arusaamatuks.

Esitasite kooskõlastamiseks Meediateenuste seaduse, kriminaalmenetluse seadustiku ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu. Eelnõu eesmärk on võtta üle Euroopa meediavabaduse määrmise normid ettevõtjatele ja riigile minimaalset haldus- ja töökoormust tekitades. Eelnõus täpsustatakse, esitaja sõnul, õigusselguse huvides meediateenuse mõistet, et oleks arusaadav, millised normid kehtivad üksnes audiovisuaalmeedia teenuste direktiivist tulenevalt audiovisuaalmeedia teenustele ja raadioteenusele ning nende osutajatele ning millised normid teistele Euroopa meediavabaduse määrmises toodud meediateenustele osutajatele. Eelnõuga püütakse eraldada erinevaid meediateenuste (nimetades meediateenuse ümber „audiovisuaalmeedia teenusteks ja raadioteenuseks“), aga sealsamas antakse teada, et „Meediateenus on ka käesoleva paragrahvi lõigetes 1–2 nimetatava muu Euroopa meediavabaduse määrmise artikli 2 punktis 1 sätestatud meediateenus.“. Mis tähendab, et kogu ajakirjandus kuulub siis, sh kohaliku omavalitsuse infolehed? (art 2 p 1:teenus ELi toimimise lepingu artiklites 56 ja 57 määratletud tähenduses, kui teenuse või selle eristatava osa peamine eesmärk on pakkuda meediateenuse osutaja toimetust vastutusele mis tahes viisil üldsusele teavitust, meelelahutust või haridust saateid või ajakirjandusväljaandeid).

Audiovisuaalmeedia- ja raadioteenuste väljavõtmine ning eristamine meediateenuste hulga pigem tekitab segadust, kui parandab arusaadavust. Õigusnormi parema arusaadavuse huvides saaks eristuvad nõuded (loamenetlus, lisatingimused programmile jm) audiovisuaalmeedia teenuste osas esitada eraldi peatükis.

Euroopa meediavabaduse määrmise artikkel 6 kohustab liikmesriikide regulaatorasutusi looma meediaomandi andmebaasid, kust oleks leitav teave meediateenuste osutajate kohta. Eelnõu väljatöötaja soovib vastavat nõuet täita äriseadustiku andmete põhjal ning eelnõus luuakse täiendav regulatsioon, kuidas kajastada riiklikuks reklaamiks eraldatud summade kajastamist.

Seletuskirjast:

Kuigi AVMSD ei reguleeri raadioteenuseid, loob Euroopa meediavabaduse määrmise regulatiivse raamistiku **kogu** (!) meediale. Seetõttu on mõistlik ka Eesti meediateenuste regulatsioonis minna üle ühtsele lähenemisele. Muutes TTJA ka raadiolubade kõrvaltingimuste määrajaks, laiendatakse tema kui sõltumatu meediaregulaatori volitusi tervele ringhäälinguturule. Seni killustunud ja eri regulatsioonide alla kuuluvad

meediasektorid saavad ühetaolise regulatsiooni ning selle regulatsiooni üle teostab järelevalvet üks institutsioon. Märkime siinjuures, et seaduse tasandil sätestatakse Eesti autorite loodud muusikateoste osakaal, mis jäi varem kultuuriministri määrata. Seega on kultuuripoliitilised suunad ja miinimumnõuded seaduses kirjas.

Eelnõu § 16² lõike 1 kohaselt teevad avaliku sektori asutused igal aastal elektrooniliselt ja kasutajasõbralikul viisil avalikult kättesaadavaks Euroopa meediavabaduse määruse artikli 25 lõikes 2 nimetatud teabe. Teave, mida soovitakse, on esitatud alljärgnevalt.

Meediateenuste seaduse muutmise seaduse eelnõus on mõjud kohalikule omavalitsusele jäänud hindamata. Hinnatud on vaid raamatupidamislikke erisusi.

„Raamatupidamist reguleeriv avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend kehtib praegu 2275 avaliku sektori üksusele, kellest 1899 on kohalike omavalitsuste üksused (KOV-id, nende allüksused ja nende otsese või kaudse mõju all olevad üksused). 376 üksust on avaliku sektori üksused, kes ei kuulu KOV-ide gruppi. 1899 KOV-i üksusest kuuluvad Tallinna linnale 280 üksust, ülejäänud oleks vabastatud Euroopa meediavabaduse määruse art 25 lõike 2 punktis b toodud info esitamisest (nende kontsernide ametlikud nimed, kuhu sellised punktis a osutatud meediateenuse osutajad või digiplatvormide pakkujad kuuluvad). Artikli 25 lõike 2 punktides a ja c toodud info tuleb siiski avalikustada ka nendel KOV-idel. 376 üksusest, kes ei ole KOV-ide grupis, on käesoleval ajal RTK teenindamisel 214 üksust ning 162 peavad iseseivat raamatupidamist. Nende iseseisva raamatupidamisega üksuste hulgas on ka äriühingud ja muud avalik-õiguslikke juriidilisi isikuid, kes makseandmikke ei esita, sest neid ei loeta valitsussektorisse. Niisuguseid ühinguid on 92, kelle kohta makseandmikest infot täna ei saada. Suurimad neist on Eesti Pank, Eesti Energia, Riigimetsa Majandamise Keskus, Elering, Tallinn Sadam. Rahandusministri määrusega „Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend” kehtestatakse ka neile nõue esitada makseandmik, milles on andmed riikliku reklaamiraha kulude kohta.“.

Kohalike omavalitsuste infolehed avaldavad riiklikku reklaami tasuta või tasu eest. Riiklik reklaam on määruse kohaselt edendamise või eneseedendamise sõnumi või avaliku teate või teabekampaania paigutamine, reklaam, avaldamine või levitamine meediateenuses või digiplatvormil, tavaliselt makse või muu tasu eest, kui seda teeb avaliku sektori asutus või üksus või seda tehakse sellise asutuse või üksuse heaks või selle nimel.

Audiovisuaalmeedia teenuse ja raadioteenuse osutaja ning käesoleva seaduse § 5 lõikes 2 nimetatud meediateenuse osutaja esitab äriregistrile koos majandusaasta aruandega info riiklikuks reklaamiks eraldatud aastase kogusumma kohta. Nimetatud summa kantakse äriregistri avalikku toimikusse.

Kui riiklik teabekampaania vm reklaam avaldatakse kohalikus infolehes tasuta, kas sellisel juhul on tegemist keelatud soodustusega ja kas seda peab majandusaasta aruandes deklareerima.

Kindlust ei ole, et seaduse tasemel toimetuse töösse sekkumine mõjub audiovisuaalsele meediale positiivselt (raadio- ja teleprogrammide sisule protsendi, ajaraami, sõltuvuse rahastajast jm kehtestamine).

Palume esitada eelnõu mõjud kohalikule omavalitsusele infolehtede väljaandjana, kohaliku teabe edastajana ja riikliku reklaami edastajana kohalikus infolehes.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Veikko Luhalaid

tegevdirektor

Eesti Linnade ja Valdade Liit

Anne Läns

anne.lans@elvl.ee